

Sygn. akt III KKN 655/98

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2000 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Jerzy Bratoszewski

Sędziowie: SN - Tomasz Grzegorzczak

SN - Wiesław Koziół (spr.)

Protokolant: Kamila Różańska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej Franciszka Pasturczaka

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2000 r.

sprawy **S. M.**

skazanego z art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30 poz. 192)

z powodu kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść (DSN IV [...])

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w K.

z dnia 17 kwietnia 1964 r. sygn. III K [...]

uchyla zaskarżony wyrok i S. M. uniewinnia od dokonania zarzucanego mu czynu, a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Wojewódzki w K. wyrokiem z dnia 17 kwietnia 1964 r., sygn. akt III K [...] uznał S. M. za winnego tego, że od bliżej nieustalonego czasu do końca miesiąca sierpnia 1959 r. brał udział w związku wyznaniowym „[...]”, którego rzeczywista organizacja i działalność pozostaje tajemnicą wobec władzy państwowej tj. przestępstwa z art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192) i za to na mocy tegoż przepisu skazał go na karę ośmiu miesięcy więzienia z zaliczeniem na poczet tej kary okresu tymczasowego aresztowania od dnia 30 sierpnia 1959 r. do dnia 29 kwietnia 1960 r. (k. 228 akt SW w K. sygn. III K [...]).

Od tego wyroku kasację na korzyść skazanego złożył Prokurator Generalny i **zarzucając** rażącą i mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę prawa materialnego przez przyjęcie, że uczestnictwo S. M. w związku wyznaniowym „[...]” było równoznaczne z udziałem w związku tajnym i wyczerpywało znamiona przestępstwa określonego w art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie S. M. od dokonania zarzucanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Rację ma Prokurator Generalny stwierdzając w kasacji, iż zaskarżony wyrok zapadł z rażącą obrazą art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. (mkk).

Wprawdzie nie budzi wątpliwości, że S. M. w okresie objętym czynem mu przypisanym należał do związku wyznaniowego „[...]”, jednakże brak było podstaw do przyjęcia, iż przynależność do tego związku wyznaniowego wyczerpywała dyspozycje powołanego wyżej przepisu.

Otóż aczkolwiek w okresie tym związek wyznaniowy „[...]” był zdelegalizowany decyzją Urzędu do Spraw Wyznań w W. z dnia 2 lipca 1950 r. [...] to nie można przyjąć, że decyzja ta niejako automatycznie nadawała istnieniu tego stowarzyszenia religijnego znamienia tajności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że zakresem pojęcia „związek”, w kontekście art. 36 mkk, nie można obejmować zbiorowości wyznaniowej „[...]” będącej wspólnotą o charakterze religijnym (por. wyroki 7 sędziów SN: z dnia 25 maja 1994 r. II KRN 60/94 i z dnia 12 stycznia 1995 r. II KRN 232/94).

W doktrynie pojawiły się krytyczne wypowiedzi odnoszące się do tegoż poglądu (por. G. Sońta – Związek tajny w świetle wyroku składu 7 sędziów SN z dnia 12 stycznia 1995 r. i innych orzeczeń Sądu Najwyższego. *Ratio legis* kryminalizacji udziału w związku tajnym, zam. WPP 1997, z 3-4, str. 42-61; A. Wąsek – glosa do wyroku składu 7 sędziów SN z dnia 12 stycznia 1995 r., II KRN 232/94, zam. PiP 1996, z. 2, str. 106-112). Podnosi się jednak przy tym, iż w opisanej sytuacji, przy przyjęciu że z formalnego punktu widzenia członkowie związku wyznaniowego „[...]” należeli do związku tajnego w rozumieniu art. 36 mkk, to biorąc pod uwagę charakter czynu oraz ówczesne realia życia społeczno – politycznego należy uznać, że nie dopuścili się zarzucanego im przestępstwa z art. 36 mkk wobec braku w ich czynie elementów społecznego niebezpieczeństwa (społecznej szkodliwości).

Zarysowana rozbieżność poglądów prawnych nie ma dla przedmiotowej sprawy większego znaczenia, gdyż przy przyjęciu każdego z nich, wynik rozważań będzie taki sam, tzn. ustalenie, że zachowanie S. M. w okresie objętym przypisanym mu czynem nie stanowiło przestępstwa z art. 36 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192).

W tym stanie rzeczy skoro orzekający w niniejszej sprawie Sąd Wojewódzki w K. wadliwie zastosował przepis prawa materialnego, albowiem dokonał błędnej oceny przestępności czynu zarzucanego S. M., Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego, na mocy art. 537 § 2 kpk uchylił zaskarżone orzeczenie i uniewinnił S. M. od dokonania zarzucanego mu czynu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia art. 638 kpk.

Przewodniczący SSN: (Jerzy Bratoszewski)

Sędziowie SN: (Tomasz Grzegorzczak)

(Wiesław Koziół)

aw
f/jw